

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
ДЕРМАТОЛОГІЇ,
ВЕНЕРОЛОГІЇ
ТА ВІЛ/СНІД-ІНФЕКЦІЇ**

МАТЕРІАЛИ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

присвяченої 160-річчю професора М.В. Тупцева

За редакцією проф. А.М.Дашука

Харків
2020

ББК 55.83

УДК:616.5 + 616.97 + 687.55 + 614.2

А 45

Редакційна колегія: проф. В.А.Капустник, чл.-кор. НАМН України, проф. В.М.Лісовий, проф. Ю.В.Андрашко, доц. О.Д.Александрук, проф. С.А. Бондар проф. Л.А.Болотна, проф. А.М.Дашук (відп. редактор), проф. О.І.Денисенко, доц. Є.І.Добрянська (секретар), проф. А.Д.Дюдюк, проф. Л.Д.Калюжна, проф. В.Г.Кравченко, проф. Я.Ф.Кутасевич, проф. М.М.Лебедюк проф. Літус А.І., проф. Макуріна Г.І., проф. В.В.М'ясоєдов, доц. Л.В.Рощенко, проф. О.О.Сизон, проф. В.І.Степаненко

Адреса редакційної колегії: Україна, 61002, Харків, узвіз Куликівський, 15, кафедра дерматології, венерології та СНІДу, тел. (057) 700-41-33, e-mail: kafedradermahnmu@gmail.com

У збірнику наукових праць кафедри дерматовенерології Харківського національного медичного університету висвітлено вклад професора М.В.Типцева в історії становлення і розвитку кафедри. Розглянуто питання етіопатогенезу, клініки, діагностики та лікування низки шкірно-венеричних хвороб.

Для науковців, фахівців.

А 45 Актуальні питання дерматології, венерології таі ВІЛ/СНІД інфекції:

Збірник наукових праць. – Х.: , 2020. – 351 с.

ISBN 978-966-97945-8-1

В сборнике научных трудов кафедры дерматовенерологии Харьковского национального медицинского университета отражен вклад профессора М.В.Типцева в истории становления и развития кафедры. Рассмотрены вопросы этиопатогенеза, клиники, диагностики и лечения ряда кожных болезней.

Для научных работников, специалистов.

Редакційна колегія не завжди поділяє думки і погляди авторів. Відповідальність за зміст, підбір і викладення фактів у статтях несуть автори.

Відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права» під час використання наукових ідей і матеріалів цього збірника посилання на авторів і видання є обов'язковим.

ISBN 978-966-97945-8-1

ББК 55.83

© Харківський
національний
медичний університет,
2020

ГЕНДЕРНА ТА ВІКОВА СКЛАДОВІ ЕПІДЕМІЧНОГО ПРОЦЕСУ ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ В УМОВАХ ГУМАНІТАРНОЇ КРИЗИ НА СХОДІ УКРАЇНИ

Ключник І.О., Чумаченко Т.О., Семішев В.І.,
Харківський національний медичний університет

Постановка проблеми. З початком військового конфлікту у Луганській області відбувся обвал соціально-економічного стану, ситуація торкнулася усіх сфер суспільного життя [5]. В таких нетипових специфічних умовах не могли не сформуватися особливості епідемічного процесу ВІЛ-інфекції, що все частіше нагадує про соціальну складову свого тягаря, про додаткову загрозу національній безпеці людей [3].

Метою та завданням даної роботи є дослідження проявів епідемічного процесу ВІЛ-інфекції на території Луганської області в залежності від гендерної та вікової складових, верифікація особливостей проявів даного захворювання у нетипових умовах військового конфлікту з формулюванням робочих гіпотез щодо їх причин.

Матеріали та методи. У роботі використані офіційні данні рутинного епідеміологічного моніторингу за ВІЛ-інфекцією на адміністративних територіях Луганської області, що підконтрольні Уряду України, за 2017-2019 роки; у ході дослідження застосовано епідеміологічний метод.

Отримані результати. Регіональні темпи поширеності ВІЛ-інфекції у Луганській області не є максимальними в Україні, інтенсивні показники щорічно не перевищують національні [1].

Так, станом на 01.10.2020 р. під медичним наглядом в закладах служби СНІДу регіону перебувало 2200 ВІЛ-інфікованих осіб, інтенсивний показник склав 325,4 на 100 тис. нас., у тому числі 564 хворих на СНІД, інтенсивний показник – 83,4 на 100 тис. нас.

За період дослідження у регіоні спостерігалася стабільна динаміка зниження рівня захворюваності на ВІЛ-інфекцію (рис.1).

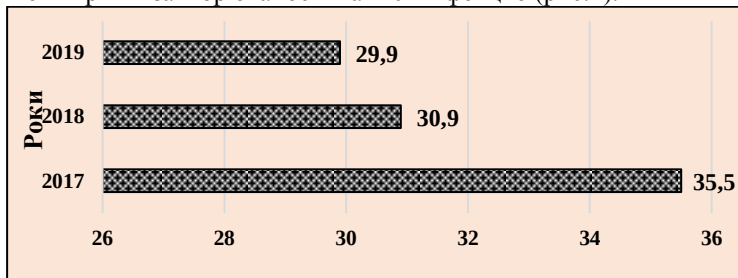

Рисунок 1. Захворюваність населення на ВІЛ-інфекцію, 2017-2019 рр.,
Луганська область

За результатами аналізу серед уперше зареєстрованих ВІЛ-інфікованих осіб стабільно переважала частка чоловіків, співвідношення жінок та чоловіків складало від 1:1,8 у 2017 році до 1:1,5 – у 2019 році (табл.1).

Таблиця 1

Розподіл осіб з вперше в житті виявленими випадками ВІЛ-інфекції за віком та статтю, 2017-2019 роки, Луганська область

Вікова група (роки)	2017 рік						
	Всього випадків в	чоловіки			жінки		
		Абс. число	Інт. показник	% у заг. чисел.	Абс. число	Інт. показник	% у заг. чисел.
15-24	14	6	18,6	4,6	8	26,0	10,8
25-29	32	19	68,4	14,5	13	51,3	17,6
30-39	94	72	128,4	55,0	22	41,0	29,7
40-49	50	27	56,4	20,6	23	44,4	31,1
50 і старші	15	7	6,2	5,3	8	4,6	10,8
усього	205	131	47,3	63,9	74	22,0	36,1
	2018 рік						
15-24	11	4	13,5	3,6	7	24,9	9,9
25-29	19	13	50,6	11,8	6	25,6	8,4
30-39	71	42	73,7	38,2	29	54,1	40,9
40-49	52	36	75,3	32,7	16	31,1	22,5
50 і старші	28	15	13,3	13,6	13	7,5	18,3
усього	181	110	40,3	60,8	71	21,5	39,2
	2019 рік						
15-24	8	4	13,9	3,6	4	14,6	5,5
25-29	24	13	55,0	11,7	11	50,3	15,1
30-39	73	49	85,5	44,1	24	45,0	32,9
40-49	55	33	68,6	29,7	22	42,7	30,1
50 і старші	24	12	10,7	10,8	12	6,9	16,4
усього	184	111	41,1	60,3	73	22,3	39,7

Інтенсивні показники захворюваності на ВІЛ-інфекцію серед чоловіків вище за жіночі за усіма віковими групами, крім 15-24 років (рис. 2).

За період проведення дослідження спостерігалася стала тенденція до зниження захворюваності на ВІЛ-інфекцію молодих людей 15-24 років та їх частки у загальній структурі вперше в житті виявлених випадків ВІЛ-інфекції (з 22,2 на 100 тис. нас. та 6,8% у 2017 році до 14,3 на 100 тис. нас. та 4,3% – у 2019 році, зниження рівнів захворюваності на 35,6%). Не дивлячись на вказану позитивну

загальну динаміку, у регіоні щороку продовжують реєструватися нові випадки ВІЛ-інфекції серед вагітних жінок даної вікової групи.

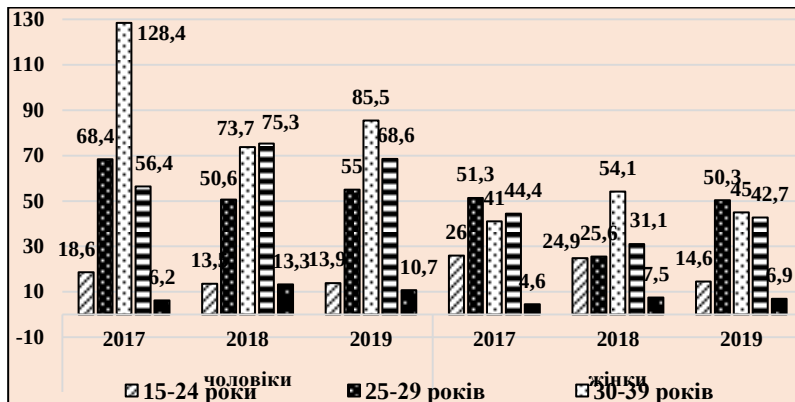

Рисунок 2. Захворюваність на ВІЛ-інфекцію населення у розрізі гендерної приналежності та вікового складу, на 100 тис. нас., 2017-2019 рр., Луганська область

Зниження рівня захворюваності на ВІЛ-інфекцію осіб у віці 15-24 років відбулося за рахунок як чоловіків (на 25,3%), так і жінок (на 43,9%). Навіть на фоні такого зниження динаміки процесу серед жінок щорічно інтенсивні показники захворюваності даної гендерної групи продовжували на 5-46% переважати над показниками захворюваності протилежної статі.

У віковій структурі вперше зареєстрованих ВІЛ-інфікованих осіб віком 15 років та старше за період дослідження превалювали особи активного працездатного віку (25-49 років), складаючи від 78,4 до 85,9% (табл. 1). Але інтенсивні показники захворюваності осіб даної вікової категорії свідчать про зниження їх залучення до епідемії ВІЛ на 11,3% (з 67,0 на 100 тис. нас. у 2017 році до 59,4 – у 2019 році).

Результати дослідження доводять, що вказана вище динаміка у групі 25-49 років відбулася за рахунок лише чоловіків, бо інтенсивні показники захворюваності на ВІЛ-інфекцію серед них знизилися з 89,5 на 100 тис. нас. до 73,6 (-17,8%), залишаючись серед жінок практично стабільними та майже вдвічі нижчими (до 45).

За період спостереження жінки частіше були залученими до епідемії ВІЛ у віці 25-29 років, а чоловіки - переважно у віці 30-39 років. Це доводять максимальні за період спостереження інтенсивні показники захворюваності у вказаних групах (рис. 2).

Також серед осіб чоловічої статі спостерігається суттєвий приріст у 21,6% захворюваності на ВІЛ-інфекцію у віковій групі 40-49 років (з 56,4 на 100 тис. нас. у 2017 році до 68,6 - у 2019 році).

Результати спостереження свідчать про появу тенденції до активізації епідемічного процесу ВІЛ-інфекції серед осіб віком 50 років та старше. Інтенсивні показники у даній групі за період дослідження зросли з 5,2 на 100 тис. нас. до 8,4 (+61,5%), причому, за рахунок обох гендерних груп, а особливо – чоловіків (+72,6%). Також необхідно відмітити, що у структурі захворюваності питома вага даної вікової групи у жінок вище за чоловічу майже вдвічі (табл. 1).

Висновки. Проведене епідеміологічне дослідження дозволило виявити наступні гендерні та вікові особливості у тенденціях епідемічного процесу ВІЛ-інфекції на підконтрольній території Луганської області за 2017 – 2019 роки, а саме:

1). Найактивніше до епідемічного процесу ВІЛ-інфекції залучалися чоловіки.

2). Відмічається суттєве зниження захворюваності на ВІЛ-інфекцію молодих людей 15-24 років.

3). Жінки залучалися до епідемії ВІЛ-інфекції у більш ранньому віці, що, ймовірно, є наслідком максимальних ризиків для них інфікування ВІЛ статевим шляхом.

4). Щорічна реєстрація випадків ВІЛ-інфекції серед молодих вагітних жінок вікової групи 15-24 роки, що є індикатором погіршення епідемічної ситуації та залучення до епідемічного процесу не тільки груп поведінкового ризику, але й всього населення.

5). Ознаки «старіння» ВІЛ-інфекції, як результат появи тенденції активізації епідемічного процесу ВІЛ-інфекції у бік осіб більш старшого віку. Цей факт є наслідком пізньої діагностики захворювання, що частково зумовлено вираженою трудовою міграцією населення регіону з причин складного соціально-економічного стану, особливостями умов життя людей у так званих «сірих/прифронтових» зонах, де наразі епідемія ВІЛ розвивається приховано, а колосальні наслідки слід очікувати через декілька років.

Також отримані результати дослідження можуть свідчити про різні рівні доступу чоловіків та жінок до отримання інформації щодо інфікування ВІЛ, до заходів щодо запобігання стигмі та дискримінації за гендерною ознакою, до психосоціальної підтримки, до послуг з консультування та тестування на ВІЛ та до інших профілактичних програм з протидії епідемії ВІЛ, включаючи питання сексуального та репродуктивного здоров'я [2, 4] тощо.

Список літератури

1. ВІЛ-інфекція в Україні. Інформаційний бюлетень № 50 [Текст]. – К., 2019. – с. 35-63

2. Глобальний вплив епідемії ВІЛ-інфекції: соціально-демографічні і медичні аспекти. / Л. Георгієва, В. Марциновська, І. Кузін, В.Каранда, Т.Коновалова // Профілактична медицина. – 2016. – № 1-2 (26). – с. 25-27.

3. Оцінка обласної цільової соціальної програми з протидії ВІЛ-інфекції/СНІДу на 2009–2016 роки, Луганська область»: зведений звіт / МБФ «Альянс громадського здоров'я». – К., 2018. – с.16-21.

4. План з підвищення ефективності використання стратегічної інформації у сфері боротьби з ВІЛ-інфекцією/СНІДом на 2019-2020 роки [Текст]. – К., 2018. – с. 5-10.

5. Соціально-економічний аналіз Луганської області. Аналітично-описова частина до стратегії розвитку Луганської області/Луганська обласна державна адміністрація. - м. Северодонецьк, 2020. – 19 с.

ГЕНДЕРНА ТА ВІКОВА СКЛАДОВІ ЕПІДЕМІЧНОГО ПРОЦЕСУ ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ

В УМОВАХ ГУМАНІТАРНОЇ КРИЗИ НА СХОДІ УКРАЇНИ

Ключник І.О., Чумаченко Т.О., Семішев В.І.,

У статті досліджуються особливості прояву епідемічного процесу ВІЛ-інфекції/СНІДу за гендерною та віковою складовими у нетипових умовах гуманітарної кризи на Донбасі. Зокрема, верифіковані особливі тенденції проявів ВІЛ-інфекції на території Луганської області за період 2017-2019 років, серед котрих: суттєве зниження захворюваності на ВІЛ-інфекцію молодих людей 15-24 років; щорічна реєстрація випадків ВІЛ-інфекції серед молодих вагітних жінок віком 15-24 роки; залучення до епідемії ВІЛ-інфекції жінок у більш ранньому віці; поява тенденції активізації епідемічного процесу ВІЛ-інфекції у бік осіб більш старшого віку.

Висунуто припущення про неоднорідність доступу населення до профілактичних програм та діагностики ВІЛ-інфекції за гендерною ознакою, про вплив на «старіння» епідемії ВІЛ-інфекції особливих умов формування епідемічного процесу захворювання у «сірих/прифронтових» зонах.

Ключові слова: ВІЛ-інфекція, епідемічний процес, гендерна складова, віковий склад, гуманітарна криза.

GENDER AND AGE COMPONENTS OF THE HIV EPIDEMIC PROCESS IN THE CONDITIONS OF THE HUMANITARIAN CRISIS IN EASTERN UKRAINE

Kliuchnyk I.O., Chumachenko T.O., Semishev V.I., *Kharkiv National Medical University*

The article examines the features of the manifestation of the epidemic process of HIV/AIDS by gender and age components in the atypical conditions of the humanitarian crisis in Donbass. In particular, special trends in HIV manifestations in Luhansk region for the period 2017-2019

were verified, including: significant reduction in HIV incidence among young people aged 15-24, annual registration of HIV cases among young pregnant women in this group; involvement of women at an earlier age in the HIV epidemic; the emergence of a tendency to shift the activity of the epidemic process of HIV infection from the group of people of working age towards the elderly (over 40 years).

Assumptions are made about the heterogeneity of public access to prevention programs and diagnosis of HIV on the basis of gender, the impact on the "aging" of the HIV epidemic of special conditions for the formation of the epidemic process in the "gray / frontal" areas.

Key words: HIV, epidemic process, gender component, age structure, humanitarian crisis.

ГЕНДЕРНАЯ И ВОЗРАСТНАЯ СОСТАВЛЯЮЩИЕ ЭПИДЕМИЧЕСКОГО ПРОЦЕССА ВИЧ-ИНФЕКЦИИ В УСЛОВИЯХ ГУМАНИТАРНОГО КРИЗИСА НА ВОСТОКЕ УКРАИНЫ

Ключник И.А., Чумаченко Т.А., Семишев В.И., *Харьковский национальный медицинский университет*

В статье исследуются особенности проявления эпидемического процесса ВИЧ-инфекции/ СПИДа с учетом гендерной и возрастной составляющих в нетипичных условиях гуманитарного кризиса на Донбассе. В частности, верифицированы особые тенденции проявлений ВИЧ-инфекции на территории Луганской области за период 2017-2019 годов, среди которых: существенное снижение заболеваемости ВИЧ-инфекцией молодых людей в возрасте 15-24 лет; ежегодная регистрация случаев ВИЧ-инфекции среди молодых беременных женщин 15-24 лет; вовлечение в эпидемию ВИЧ-инфекции женщин в более раннем возрасте; появление тенденции активизации эпидемического процесса ВИЧ-инфекции в сторону лиц более старшего возраста.

Выдвинуто предположение о неоднородности доступа населения к профилактическим программам и диагностике ВИЧ-инфекции по гендерному признаку, о влиянии на «старение» эпидемии ВИЧ-инфекции особых условий формирования эпидемического процесса заболевания в «серых/прифронтовых» зонах.

Ключевые слова: ВИЧ-инфекция, эпидемический процесс, гендерная составляющая, возрастной состав, гуманитарный кризис.

<i>Кузьміна І.Ю.</i> КЛИНИЧЕСКОЕ ТЕЧЕНИЕ ХРОНИЧЕСКИХ УРОГЕНИТАЛЬНЫХ ИНФЕКЦИЙ У ЖЕНЩИН С МЕТАБОЛИЧЕСКИМ СИНДРОМОМ	194
<i>Кузьміна І.Ю., Шутова Н.А.</i> РОЛЬ ЖИРОВОЇ ТКАНИНИ У РОЗВИТКУ ПОСІДНАНИХ ФОРМ ГЕНІТАЛЬНИХ ІНФЕКЦІЙ НА ФОНІ МЕТАБОЛІЧНОГО СИНДРОМУ	201
<i>Кузьміна І. Ю., Кузьміна О.О.</i> ІМУНОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПАТОГЕНЕЗУ РОЗВИТКУ САЛЬПІНГІТІВ МІКОПЛАЗМЕНОЇ ЕТІОЛОГІЇ	210
<i>Шевченко О. П., Бардов П. В., Головченко Д.Я., Коржова Т. П.</i> ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ТІОТРИАЗОЛІНУ В ЛІКУВАННІ ХРОНІЧНОГО ПРОСТАТИТУ І ПРОСТАТОВЕЗИКУЛІТУ, УСКЛАДНЕНИХ ПОРУШЕННЯМ КОПУЛЯТИВНОЇ ТА РЕПРОДУКТИВНОЇ ФУНКЦІЇ	217
<i>IV. ВІЛ/СНІД-інфекції</i> <i>Дащук А.М., Куцевляк Л.О.</i> ПОРАЖЕНИЯ ОРГАНОВ ДЫХАНИЯ, ВЫЗЫВАЕМЫЕ ПРОСТЕЙШИМИ НА ФОНЕ ВИЧ/СПИД –ИНФЕКЦИИ	228
<i>Дащук А.М., Куцевляк Л.О.</i> ЦИТОМЕГАЛОВИРУСНАЯ ИНФЕКЦИЯ НА ФОНЕ ВИЧ/СПИД-ИНФЕКЦИИ	242
<i>Денисенко О.І., Карвацька Ю.П., Денисенко О.В.</i> ЧАСТОТА ДЕРМАТОЛОГІЧНИХ ПРОЯВІВ НА РІЗНИХ КЛІНІЧНИХ СТАДІЯХ ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ/СНІДу У ЖИТЕЛІВ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ	250
<i>Ключник І.О., Чумаченко Т.О., Семішев В.І.,</i> ГЕНДЕРНА ТА ВІКОВА СКЛАДОВІ ЕПІДЕМІЧНОГО ПРОЦЕСУ ВІЛ-ІНФЕКЦІЇ В УМОВАХ ГУМАНІТАРНОЇ КРИЗИ НА СХОДІ УКРАЇНИ	255

Актуальні питання дерматології, венерології та ВІЛ/СНІД інфекції

Матеріали наукової конференції
присвяченої 160-річчю професора Типцева М.В.
(Українською, російською та англійською мовами)

Редактор *Дащук А. М.*
Комп'ютерна верстка *Плотнікова С. О.*

Формат 60x84 ¹/₁₆.
Папір офсетний. Друк офсетний.
Ум. друк. арк. . Обл.-вид. арк. 12,82.
Наклад 300 прим. Зам. № МО-33/20.

Видавництво «ЕСТЕТ ПРІНТ»
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №6381 від 3.09.18 р.

Віддруковано в друкарні ТОВ «ЕСТЕТ ПРІНТ»
61093, м. Харків, вул. Рилєєва, 60
Тел.: (050) 831-58-36